

30 історій, розказаних біля вогнища, або Як художники малюють байки

«БайкиХАБ» — ініціатива харківських митців, що прагне допомогти покращити українську мову та популяризувати байки.

У межах проєкту проводяться розмовні клуби, готується театральна вистава та створюються 30 відеокоміксів. Все це — на основі українських байок різних часів.

«Люк» продовжує серію публікацій про «БайкиХАБ». Минулого разу ми [спілкувалися](#) з художньою керівницею ініціативи, режисеркою Яною Зеленською.

Тепер надаємо слово тим, хто працює з візуалізацією — художникам і художницям, які розповіли про свій власний досвід та особливості роботи з байками.

Діана Ходячих, головна художниця

До проєкту «БайкиХАБ» мене запросила керівниця Яна Зеленська. Раніше в мене майже не було досвіду роботи з українською класикою. Мої попередні сценографічні роботи та відеоролики — за творами сучасних українських авторів.

Ця ініціатива цікава, передусім, діалогом, підставою до якого стала українська байка. В цьому діалозі зараз знаходяться всі: режисери, художники, актори, композитори, оператори, а також наші потенційні глядачі. Можливість вислухати і висловитися робить проєкт особливо цінним.

Керівниця проєкту відразу задумала, що у відеобайках мають бути малюнок і актори. Спочатку я уявляла акварельний мультик, але як туди ще додати людину? Мені це здавалося забагато, але я почала втілювати цю задачу в життя.

Нас в команді п'ятеро, і манера малювання, анімування кожного відрізняється. Хоча ми намагаємося зводити малюнки до загальної акварельної стилістики, суміщення живого плану і малюнків, кожен художник приносить власну візуальну пропозицію до проєкту, матеріалу та режисера. Для мене це дуже цінно.

Особисто мені дуже цікаво шукати візуальну мову кожної байки і вбудовувати її в загальну концепцію. Думаю, в нас вийдуть 30 історій, розказаних біля вогнища одним дідом. Але кожна з цих історій матиме своє унікальне забарвлення.

Для мене дуже важливо в моїй творчості питання морального вибору. Зараз в обговоренні байок, які ми робимо в цьому проєкті, зосереджуємося не лише на тій моралі, яку озвучував автор, але й приділяємо велику увагу сенсам, які бачить кожен, висновкам, які робить людина, прочитавши байку.

Мені здається, що все це саме про вибір, з яким ми стикаємось. Про що ці історії, на що вони нас надихають, як ми маємо чинити, щоб робити краще в житті собі та іншим. Саме вибір та прийняття відповідальності за нього — важлива якість для кожного.

Володимир Царьков, художник, актор

«БайкиХАБ» для мене — новий досвід. Раніше я ніколи не стикався з такою чітко спланованою роботою. Якщо робив анімацію, то повністю самостійно: шукав історію, частіше її вигадував, планував роботу. Був сам собі режисер та аніматор.

У межах цього проєкту я задіяний як художник: відмальовую епізоди, вигадую персонажів та анімую. А ще як актор — прочитав одну байку. Це зовсім різні роботи і підходи. Важко суміщати. До того ж з'ясувалося, що коли ми обговорюємо байку, над якою маємо працювати, говоримо одними словами, але про різні речі.

Мені подобаються байки, але до роботи над цим проєктом я не занурювався в цей матеріал. Так сталося, що вибрані твори мають однакових персонажів. Наприклад, вовка. Рятує, що нас декілька художників, і всі ми малюємо по-своєму.

Від мене як художника вимагають спрощення. Але хочеться, щоб герої рухалися реалістично, щоб було багато фішечок, цікавинок, того, що в мультфільмі насправді розважає. Ці дрібнички насправді вимагають багато часу.

Виходить, що за день можна зробити 5-10 секунд чистової анімації, якщо робити повністю рухому картинку. Цифри дуже умовні, бо в епізоді може бути один персонаж, у якого рухається лише одна деталь, а може бути декілька — і всі рухомі. І кожен такой об'єкт вимагає окремого опрацювання.

Людям може здаватися, що у створенні анімації допомагає програма. Втім, вона нічого не робить без людини. Наразі я працюю над анімацією для байки **«Старий вовк»**, яка створюється в форматі 30 кадрів на секунду. Це потрібно, щоб потім анімацію можна було поєднати з появою в кадрі актора, який читає байку. Аби це поєднати, потрібно дотримуватися стандартів, бо інакше машина почне робити

помилки. Хоча мінімальна кількість кадрів за секунду, що сприймається як рух — 12.

Анастасія Бобракова, художниця

Я починала художником-декоратором в Харківському театрі для дітей та юнацтва, але мені більше подобалося бути бутафором. Після цього мріяла малювати мультики, але мене нікуди не брали. Тому, навчаючись заочно в академії дизайну та мистецтв, вирішила, що хочу самостійно вивчити анімацію і зробила це.

Далі знаходила роботу в невеликих рекламних компаніях, аби працювати там ілюстратором та аніматором. Такі проєкти добре навчають командній роботі, але ти губиш себе. Я вирішила відпочити від цього. І, коли з'явився проєкт «**БайкиХАБ**», зрозуміла: це те, що потрібно. Бо ще раніше сама хотіла брати прислів'я або коротенькі повчальні фрази й анімувати, але не знала, з чого почати.

Кожна байка — це не просто текст або казочка, а дещо глибше. У цих творах є поверхнева думка, а є щось, що штовхає тебе відшукувати нове. Таким чином ти починаєш краще розуміти себе, своє ставлення до життя, суспільства, людей або конкретної ситуація.

Тому для мене «**БайкиХАБ**» — крутий еґоїстичний проєкт, який мене прокачує. Не тільки в анімації, малюванні чи техніці, а й у філософському плані.

Я обираю для візуалізації байки, в яких є те, що сьогодні для мене важливо. Потім режисер вносить своє бачення, геть інше. Поки йду додому, міркую, що його змусило прийти до такої думки?

І потім у процесі роботи ніби уявляю свого героя: яке в нього життя, як він може бути нам прикладом у тому, що потрібно робити, а що ні. Коли я малюю, мені здається, що не зможу глибоко передати думки чи почуття. Тоді я думаю: «*Ну добре. Ідея в тому, щоб звернули увагу на байку, і хай воно буде так*».

Культурно-освітній проєкт «БайкиХАБ» реалізують громадська організація «Платформа театральних ініціатив» і Honey Academy за підтримки Українського культурного фонду. Завдяки цій підтримці охочі можуть мати вільний доступ до всіх продуктів. 10 квітня стартує третій розмовний клуб. Заняття проходять по суботам з 11:00 до 12:30 в онлайні. Зареєструватись можна за [посиланням](#).

Ганна Старкова, Данило Кравченко, фотографії — Ольга Зайцева